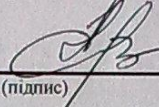

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра менеджменту (№ 602)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми

 А. В. Доронін
(підпис) (ініціали та прізвище)

«31» серпня 2021 р.

СИЛАБУС ОBOB'ЯЗKОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Управління персоналом

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 073 «Менеджмент»
(код і найменування спеціальності)

Освітня програма: «Менеджмент»
(найменування освітньої програми)

Форма навчання: денна, заочна, дистанційна

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Силабус введено в дію з 01.09.2021 року

Харків – 2021 р.

Розробник: Феоктистова О.І., доцент каф.602, к.т.н., доцент
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь та вчене звання)

О.І. Феоктис
(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри менеджменту (№ 602)

Протокол №1 від «31» серпня 2021р.

Завідувач кафедри Д.Т.Н., професор
(науковий ступінь та вчене звання)

Р.О. Романенков
(підпис)

Ю.О. Романенков
(ініціали та прізвище)

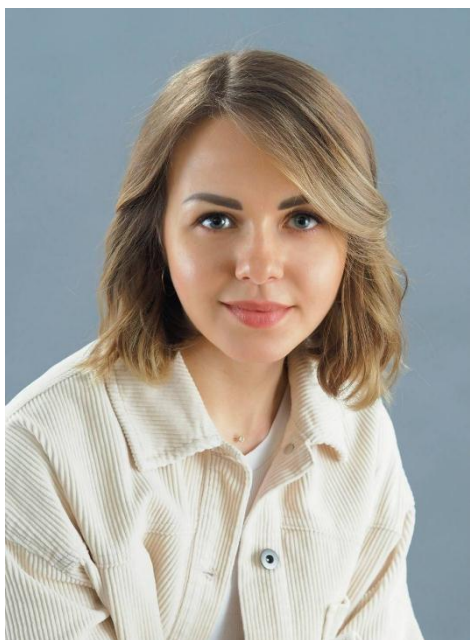
Погоджено з представником здобувачів освіти:

Представник студ. ради Бран

Бран
(підпис)

Д.О. Воробієнко
(ініціали та прізвище)

1. Загальна інформація про викладача

Феоктистова Олена Ігорівна, к.т.н., доцент.
Викладає в університеті з 2014 року.
За останній рік викладає наступні дисципліни:

- Динамічне лідерство;
- Теорія фірми;
- Управління персоналом;
- Управління персоналом КП;
- Транспортна логістика;
- Планування та виконання процесів управління проектами;
- Реінжиніринг бізнес-процесів;
- Процесне управління підприємством.

Напрями наукових досліджень: управління проектами, управління людськими ресурсами, транспортна логістика.

2. Опис навчальної дисципліни

Семестр, в якому викладається дисципліна – 7 семестр.

Обсяг дисципліни:

4,5 кредити ЄКТС (135 годин), у тому числі аудиторних – 64 годин, самостійної роботи здобувачів – 71 година.

Форми здобуття освіти - денна, дистанційна, заочна.

Дисципліна – обов'язкова.

Види навчальної діяльності – лекції, практичні заняття, розрахунково-графічна робота, самостійна робота здобувача.

Види контролю – поточний, модульний та підсумковий (семестровий) контроль (іспит).

Мова викладання – українська.

Необхідні обов'язкові попередні дисципліни (пререквізити) – Теорія організацій, Менеджмент, Динамічне лідерство.

Необхідні обов'язкові супутні дисципліни (кореквізити) – Стратегічне управління підприємством. Планування і контроль на підприємстві.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета

Формування у майбутніх фахівців системних знань і розуміння концептуальних основ управління персоналом, теорії й практики розвитку цього напрямку та набуття навичок самостійної роботи щодо засвоєння навчального матеріалу стосовно сучасних методів управління персоналом на різних видах підприємств.

Завдання

Вивчення теоретичних засад з питань концепції, стратегії, тактики та методів управління персоналом.

Після опанування дисципліни здобувач набуде наступні **компетентності**:

загальні:

- ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу;
- ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- ЗК8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- ЗК11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації;

спеціальні (фахові):

- СК7. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту;
- СК11. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління;
- СК16. Здатність підтримувати сприятливий соціально-психологічний клімат в колективі, налагоджувати ефективну взаємодію в команді, створювати сприятливі умови для навчання та саморозвитку персоналу підприємства;
- СК25. Здатність до організаційного та імітаційного моделювання економічних процесів на базі системного підходу з використанням спеціалізованих інформаційних технологій.

Очікується, що після опанування дисципліни здобувачем будуть досягнуті наступні **результати навчання** і він буде:

- РН7. Виявляти навички організаційного проектування;
- РН10. Мати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації;
- РН11. Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації;
- РН19. Практикувати використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій в управлінні підприємством.

4. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовний модуль 1. Концептуальні основи управління персоналом.

Тема 1. Управління персоналом в системі менеджменту організацій.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 2 години.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): проектор, комп'ютер.

Стисла анотація: Поняття і сутність управління персоналом. Походження терміну, сучасні визначення систем управління персоналу. Передумови, причини та тенденції розвитку управління персоналу. Етапи становлення управління персоналу. Особливості сучасного етапу розвитку управління персоналу. Мета і завдання управління персоналу. Рівні формування управління персоналу. Досвід зарубіжних країн у застосуванні управління персоналу.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 4 години.

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача: Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 2. Управління персоналом як соціальна система.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 2 години.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): проектор, комп'ютер.

Стисла анотація: Функціональні області управління персоналом. Класифікація персоналу за категоріями посад. Вимоги до професійно-кваліфікаційного рівня працівників.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 4 години.

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача: Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 3. Кадрова політика й стратегія управління персоналом.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 5 годин.

Тема практичного заняття: Функціональний розподіл праці.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): проектор, комп'ютер.

Стисла анотація: Принципи управління персоналом. Відмінність концепцій організації виробництва. Характеристика інтегрованих підходів до управління: процесний підхід; системний підхід; ситуаційний підхід. Стратегія управління персоналом.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 4 години.

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача: Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 4. Кадрове планування в організаціях.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 5 годин.

Тема практичного заняття: Кадрове планування.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): проектор, комп'ютер.

Стисла анотація: Етапи кадрового планування. Аналіз та опис робочих місць. Вибір способу та методики аналізу.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 4 години.

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача: Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 5. Організація набору й відбору персоналу.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 6 годин.

Тема практичного заняття: Рольова гра «Кадрове інтерв'ю».

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): проектор, комп'ютер.

Стисла анотація: Аналіз витрат та результативність набору персоналу. Методи відбору кадрів.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 4 години.

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача: Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 6. Підготовка кадрів.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 5 годин.

Тема практичного заняття: Ділова гра «Посадова інструкція».

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): проектор, комп'ютер.

Стисла анотація: Сутність функції організації підготовки кадрів. Поняття та складові підготовки кадрів. Повноваження, обов'язки, відповідальність. Процес делегування повноважень і відповідальності. Типи повноважень: лінійні, функціональні. Вертикальна та горизонтальна структуризація управління. Скалярний процес. Вертикальна та горизонтальна координація. Департаменталізація. Взаємодія структур управління персоналу.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 4 години.

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача: Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 7. Формування колективу організації.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 5 годин.

Тема практичного заняття: Ділова гра «Розподіл окладів».

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): проектор, комп'ютер.

Стисла анотація: Значення людського фактора в управлінні організацією. Психологічні та фізіологічні особливості працівника. Поняття мотивування. Принципи врахування інтересів у мотивації. Взаємозв'язок потреб, спонукань, цілей і винагород працівника в процесі мотивування. Теорії і моделі процесів мотивування. Засоби мотиваційного впливу. Стимулювання праці.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 6 годин.

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача: Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Модульний контроль 1

- *Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 2 години.*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів – за необхідністю.*

Підготовка до модульного контролю.

Змістовний модуль №2. Функціонально-базове розподілення управління персоналом.

Тема 8. Згуртованість і соціальний розвиток колективу.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 5 годин.

Тема практичного заняття: Як досягти зросту активності підлеглих.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): проектор, комп'ютер.

Стисла анотація: Стадії згуртованості колективу. Соціально-психологічні особливості колективу. Соціальний розвиток колективу.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 4 години.

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача: Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 9. Атестація персоналу в організації.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 2 години.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): проектор, комп'ютери.

Стисла анотація: Поняття та загальна характеристика керівництва. Керівництво як об'єднувальна функція управління персоналу. Основні фактори та визначальні аспекти керівництва. Основи керівництва: вплив, лідерство, влада. Адаптивне керівництво. Форми впливу та влади. Теорії лідерства. Типологія лідерства. Поняття стилю керування, фактори та передумови стилів керівництва. Критерії оцінки при атестації персоналу.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 4 години.

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача:
Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 10. Управління розвитком та рухом персоналу організації.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 5 годин.

Тема практичного заняття: Кадрова політика і стратегія управління персоналом.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): проектор, комп'ютери.

Стисла анотація: Загально-професійний розвиток персоналу. Трудова кар'єра та службове зростання. Управління мобільністю кадрів. Управління нововведеннями в кадровій роботі. Управління просуванням по службі. Кар'єра та її стадії. Типи особистості. Категорії що виражають навички в різних видах діяльності.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 4 години.

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача:
Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 11. Управління процесом вивільнення персоналу.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 5 годин.

Тема практичного заняття: Кейси з управління персоналом.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): проектор, комп'ютери.

Стисла анотація: Причини та фактори вивільнення персоналу. Процедура звільнення. Поняття та значення абсентеїзму. Управління плинністю кадрів та фактори, що їх зумовлюють. Розробка заходів із регулювання плинності персоналу.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 4 години.

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача:
Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 12. Соціальне партнерство в організації.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 5 годин.

Тема практичного заняття: Система підбору кадрів. Критерії та методи оцінки персоналу.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): проектор, комп'ютери.

Стисла анотація: Соціальне партнерство як засіб узгодження інтересів роботодавця і працівників. Механізм функціонування системи соціального партнерства: функції і завдання. Соціальне партнерство як засіб узгодження інтересів роботодавця і працівників. Механізм функціонування системи соціального партнерства: функції і завдання.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 4 години.

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача:
Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 13. Ефективність управління персоналом.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 6 годин.

Тема практичного заняття: Організаційне проектування.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): проектор, комп'ютери.

Стисла анотація: Оцінка функціонування служби управління персоналом. Основні критерії оцінки ефективності роботи відділів управління. Методи оцінки функціонування служб управління персоналом. Запитальник оцінки кадрової діяльності (сценарій інтерв'ю з менеджером). Запитальник оцінки кадрової діяльності - сценарій інтерв'ю з менеджером.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 6 годин.

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача:

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 14. Контроль за діяльністю кадрів.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 2 години.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): проектор, комп'ютери.

Стисла анотація: Контроль за діяльністю персоналу організації. Оцінки плінності кадрів. Вимір результатів діяльності служби управління персоналом.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 5 годин.

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача:

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Модульний контроль 2

- *Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 2 години.*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів – за необхідністю.*

Підготовка до модульного контролю.

Модуль 2.

Індивідуальне завдання.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 10 годин.

5. Індивідуальні завдання

Розрахунково-графічна робота «Розрахунок ключових показників результативності для посад на підприємстві».

6. Методи навчання

Словесні, наочні, практичні.

7. Методи контролю

Поточний контроль (теоретичне опитування й розв'язання практичних завдань), модульний контроль (тестування за розділами курсу) та підсумковий (семестровий) контроль (іспит).

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Виконання і захист практичних робіт	0...3	5	0... 15
Модульний контроль 1	0...25	1	0...25
Змістовний модуль 2			
Виконання і захист практичних робіт	0...3	5	0...15
Модульний контроль 2	0...25	1	0...25
Виконання і захист РГР	0...20	1	0...20
Усього за семестр			0...100

Прийнята шкала оцінювання

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

Під час складання семестрового іспиту здобувач має можливість отримати максимум 100 балів. Білет для іспиту складається з двох теоретичних питань, максимальна кількість балів за кожне питання 50 балів, що складає в сумі 100 балів.

Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру

Задовільно (60-74). Мати мінімум знань та умінь. Відпрацювати та захистити всі практичні роботи та розрахунково-графічну роботу. Вміти самостійно давати характеристику процесам управління персоналу організації, здійснювати класифікацію процесів управління персоналом, проводити аналіз персоналу на підприємстві.

Добре (75 - 89). Твердо знати мінімум знань, виконати усі завдання. Показати вміння виконувати та захищати всі практичні роботи в обумовлений викладачем строк з обґрунтуванням рішень та заходів, які запропоновано у роботах. Вміти проводити діагностику підприємства та здійснювати організаційне проектування на високому рівні, розробляти посадові інструкції.

Відмінно (90 - 100). Здати всі контрольні точки з оцінкою «відмінно». Досконально знати всі теми та вміти застосовувати одержані знання.

9. Політика навчального курсу

Відпрацювання пропущених занять відбувається відповідно до розкладу консультацій, за попереднім погодженням з викладачем. Питання, що стосуються академічної доброчесності, розглядає викладач або за процедурою, визначеною у Положенні про академічну доброчесність.

10. Політика академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає (Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. Лист МОН України № 1/9-650 від 23.10.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-650729-18#n211>):

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації».

11. Методичне забезпечення та інформаційні ресурси

1. Навчально-методичне забезпечення дисципліни "Управління персоналом" для бакалаврів / Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харків. авіац. ін-т" ; розроб. І. О. Гончар. - Харків, 2019. - 472 с.
2. Сторінка дисципліни знаходиться за посиланням: <https://mentor.khai.edu/course/view.php?id=4034>
3. http://library.khai.edu/library/fulltexts/doc/001D1_Upravlinnya.pdf

12. Рекомендована література

Базова

1. Балабанова Л. В., Сардак О. В. Управління персоналом. Підручник. - К.: Центр учбової літератури, 2011. – 468 с.
2. Виноградський М. Д., Шапова О. М., Беляєва С. В., Виноградська А. М. Управління персоналом: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 504 с.
3. Савченко В. А. Управління розвитком персоналу: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2002. – 351 с.
4. Дуткевич Т. В. Конфліктологія з основами психології управління : навч. посібник / Дуткевич Т. В. – К. : Центр навч. літератури, 2005. – 456 с.

Допоміжна

5. Шекшня С.В. Управление персоналом современной организации / С.В. Шекшня. – М.: Интел-Синтез, 1996. – 352 с.
6. Концепция компетентностного подхода в управлении персоналом / А. Я. Кибанов и др. М. : НИЦ ИНФРА-М, 2014. 156 с.
7. Организационное проектирование системы управления персоналом. Методические указания к выполнению курсового проекта и расчетно-графической работы / Ю.С. Выходец, И.В. Чумаченко, И.О. Мартыненко. - Учеб. пособие. - Харьков: Нац. аэрокосмический ун-т "Харьк. авиац. Ин-т", 2013. - 52 с.

13. Інформаційні ресурси

1. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/> Законодавство України
2. <http://www.intalev.ua/library/articles/up/> - Матеріали консалтингової компанії з УП.